

Hvad er de største udfordringer, når det gælder børn og unges lystlæsning og læsekultur i dag?

Vi ved rigtig meget om børns læsevaner og mediebrug. Det er godt. Hovedkonklusionen på alle undersøgelserne er, at børn godt vil læse, men at de generelt prioriterer noget andet. De vil det ikke nok. Det er en hovedudfordring, og den skal ses i lyset af en vigtig præmis: Man kan ikke kan lave andet, mens man læser. Man kan ikke multitasking.

Set fra min forlagsvinkel er vi kommet langt, når det gælder vores udgivelser til børn og unge. Vi har været ude i mange hjørner for at imødekomme mange forskellige behov hos forskellige læsertyper. Der er en stor bredde i vores samlede tilbud af bøger til børn og unge. Vi har f.eks. eksperimenteret med de korte formater og illustrationer af bøger til de ældre børn. Vi kunne måske godt gøre formaterne endnu kortere, men der er noget vigtigt med længden på færde. Hvis læseoplevelsen skal være dyb og tilfredsstillende, er der grænser for, hvor kort en bog kan være. Det er min vurdering, at vi er nået så langt, som vi kan i forhold til selve udgivelsesdelen. Der ligger også en udfordring i, at børn tilsyneladende ikke selv søger information om bøger. Måske er det, fordi de på nettet lukker sig inde i interessefællesskaber, der er defineret af algoritmer. Netop algoritmer sørger for, at man får mere af det samme – men ikke noget nyt og anderledes.

Hvilke potentialer ser du i børn og unges læsning i dag og i fremtiden?

Lydbøgerne rummer stort potentiale, fordi man kan lytte og lave noget andet imens. Spørgsmålet er, om man får det samme ud af det. Måske får børn og unge det samme oplevelses- og dannelsesmæssige udbytte som ved traditionel litteraturlæsning, men de kognitive processer er måske anderledes. Der ligger også et potentiale i cross media-tænkningen, hvor det afgørende ikke er fortællingernes formater. Fortællinger er fortællinger. Vi ser, at filmatisering af bøger giver nye interesse for bøgerne. Det ene format leder således hen til det andet, og der er en tendens til, at filmbranchen vælger at filmatisere børnebøger, som allerede er kendte og læste. Det er et positivt kredsløb. Når det gælder formidlingen af bøger til børn og unge er der et uudnyttet potentiale i at fokusere på forældre. De kunne informeres langt mere om udbuddet af børnelitteratur, og man kunne gøre det mere organiseret og nå en større bredde af forældre – ikke blot dem, der selv er ivrige læsere og selv har stærke læsevaner med i bagagen. Alle synes jo, at læsningen er vigtig. Alle voksne er enige om, at det er vigtigt at styrke børns kognitive processer og evnen til at forestille sig andre verdener. Døren er allerede åben. Den skal ikke sparkes ind. Hvis dette potentiale for alvor skal udnyttes, så kræver det også, at forældre selv bliver bedre forbilleder. De skal selv læse og dermed vise værdien af det. Til sidst ser jeg et potentiale i børn og unges lyst til at skrive selv. Her er en interesse for at skabe litteratur, som måske kan bruges i arbejdet med at styrke deres læselyst.

Hvad skal der til, hvis en national læsestrategi for børn og unge skal bære frugt?

Vi skal samle alle relevante interessenter og sætte en fælles retning. Det er afgørende. Så skal vi tænke i to spor: Børnene og de voksne. Børnene er de svære. Vi er lidt på bar bund, fordi børn førhen er blevet præsenteret for litteratur af børnebibliotekarer og andre

voksne. Nu vælger de selv i det digitale informationsflow, de er omgivet af. En strategi kunne med fordel bygge på mere tæt viden om børns adfærd. Det ville være en god begyndelse. Kvalitative adfærdsstudier kunne give os indsigt i, hvad børn laver i deres fritid og hvorfor. De voksne er nemmere at arbejde strategisk med. Vi skal sætte en ramme for at sige til mange, at det er vigtigt og værdifuldt at læse og supplere med det meget konkrete: Bogtips. Dem er der nemlig konstant efterspørgsel på fra de voksnes side, fordi de gerne vil inspirere deres børn til læsning her og nu. Hvis en strategi skal bære frugt, skal der også være fokus på evaluering, validering af effekter og kvalitetssikring af de initiativer, der skal leve videre på længere sigt. Vi skal løbende samle op på brugbar viden og ikke bevidstløst sætte et hav af nye projekter i søen. Så hellere satse massivt på det, der virker.